

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet, &c.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

qui, non intellexit & parvipendendo neglecti, quod abbi Dominus ait, eadem quippe mensura qua mensuraveritis, remetietur vobis; estote ergo misericordes sicut & pater vester misericors est. Nihil condelemnare, & non condemnabimini, dimittite & dimittetur vobis. Quicumque misericordiam non habuerint, ipsi quoque sine misericordia cruciantur. Similiter Sanctus Anselmus: Magna quippe arie magisterii traditus est in pacem cui sponte subiectus est in disciplinam, ut qui auferat ad vitium, ipse flagellum feret disciplina. Ego in praesenti discuta a Deo ex idæa culpa facti flagellum pœnæ, & ex originali copia erroris formam castigationis imaginem, ac juxta gravitatem peccati esse qualitatem flagelli videbimus. Misit enim in carcerem; tradidit enim servibus; Vos interim per spatium horæ silentium attentionis carere concludite, ac incipio.

PARS PRIMA.

Tradidit eum tortoribus, quoadusque red-deret, &c.

2. Nter alia decreta in tribunali justitiæ puni-turæ stabilita unum est, quod culpæ pœna contempnenda, Alexander Severus aulicum, qui omnia repta acceptabat, sed pro futuro cuncta promittabat, sic tamen, ut promissa in fumos abiret, nec ullus voti compos fieret, fumo enecavit, hac epigraphæ verticibus inscripta, Fumo peccat, qui suam vendidit. Brabides castrensium ferro, quo vulneratus fuit, vulnerantem occidit: sic refert Phocarchus: Educto è corpore suo telo eodem confodit eum, qui miserat. Cambilen nimis severu cœditis, quod judicem quandam ob justitiam non recte admittit, & ob accusatos, qui reinventi erant, non punitos, excoriati justit. Sed cur non potius eum, capite autem trabem agi voluit? dicam officium agens judicis, multos inopes excoriat, dum opibus omnibus eos expilavit, hinc hic Judex Sifames vocatus excoriati meruit. Cambyses Perlarum Rex ex idæa culpæ, pœnæ fabricandum esse opus docere voluit. Hinc de hoc Rege, qui tam justam, ac providam tulit sententiam, quidam vates Hispanus sic cecinit:

El qual mandado qui unioz se desolasse
Fro por que los virros desollaran,
I su put en estradas se clavasse.

Constantinus Imperator, filius Irenæ Augustæ, se-vitioe contra nobiles, iis oculis erucendo dele-ctabatur, sed mater in eum concitata, vicem ra-tionis ei reddidit. Leo quartus Imperator pur-puro genitus, hoc est in purpura natus cognomi-natus, gemmis mire afficiebatur, ita ut anno qua-to fuit tyrannidis Constantinopoli templum Sanctæ Sophiæ invaderet, ac imagini cuidam diademata suppetet, sed paulo post infirmatus ver-ticem apostematata carbuncolorum cioxerunt. Hic in memoriam mihi redit, quod de quodam caudifico Carpautio Verio quidam eruditissi-mus poeta scripsit.

Est ven adulterii conjux à conjuge facta
inq; Tholojano casu dirempta foro
Causidicus Macha partes Carpauius agit.
Astor (si memini) Boderianus erat.
Iudice certatum est Vltimo quo casu mariti
Iusta licet peior lege reperta fuit.
Dicta lite domum pergit Carpauius, ut rem
Vxori narret prosinus ille sua
In simili uxore, sed crimine re perit; è tunc
O clamat lingua, jam fero damna mea.

Episcopus ille Arrianorum Olimpius impie-tate nequior, in publico foro tres personas facti-lege blasphemis petiit, & tribus sagittis percuti-tur. Cui scribit Paulus Diaconus Trinitatem publicè blasphemaret, viribus iustu jaculus, tanquam fulminibus consumptus est anno Christi 510. Joannes Zvinglius catholici fidei hostis, dum vi bel-licâ arcem non procul à Bruxellis sitam, ubi erat imago refug i Deiparæ, occupat, elatus severè di-xit, Ego meus manibus Hallensi mulierecula, sic ima-ginem Mariæ vocabat, majum abicindam, sed re-meritatis pœnam luit; nam intranti, glans plum-bea nasum absumpsit. Reverta certissimum est a-pud justitiam, quod Pœna est mensura delicti. Vel ut scire Heliodus scripsit.

Qualis vir parat, talis manet exitus illum.

3. Hunc modum castigandi à principio mundi Deum cum ipsis creaturis irrationabilibus exercuisse puto: Postquam serpens Evam tenta-ret, Deus illud scelus hoc supplicio punivit: Terram comeditis cunctis diebus viræ tuæ; sed cur non vult Deus, ut velcatur canibus, herbis, vel frugibus terræ: Moyses Barcepha hanc cau-sâ dat, quod homo ob peccatum in pulverem sit trans-formatus: In pulverem revertetur, meitò ergo

Apud
Torise lib.
6 f. 258.
Io. Vulrei.
Rhem. de
Carpauius
causidico.

Paulus
Diac. lib.
16. in Ana

Cornel à
Lap. c. 24.
in Lev. v.
14 f. 144.
col. 2. l.
sancimus.
ff. de pecn.
Heliodus.

Gen. 3.

omn

Barcepha
p. 1. de pa-
rad.

omnialio victu privatus, pulvere: & terra susten-
tatut, In pulverem redigisti primos parentes, pul-
verem autem vesceris tota vita. Sed meus sanctus
Pater Augustinus subtilius hanc rem observat,
ego eius doctrinam innoxius hanc questionem in-
fruens occasione sumo. An sciris animal esse
in orbe, quod verbis capituraves visco, ac rebus,
animalia glandibus, quae e tormentis metallis
profunduntur, pulces hamo, esca, nassis capi non
nescio. Sed serpens non nisi energia vocis capitur.
Incantator ad campum se confert, ac in plantis
prati consistens, virga multos circulos in terra for-
mat: verbis incantantibus intra se mullat, &
serpentes, ut virge iussionibus parant, vocat, &
illo e cavernis subilando, spumando, ac siltulan-
do prorumpunt, tunc ad terram se quatiunt, nunc
caput erigunt, nunc circis illis, quos incantator
sua virga formavit, se ingerunt. Ad hoc propo-
situm regalem vatem dum dixit Sicut aspidus sur-
de obturantis aures suas, allusile credo. Atque
ut interpretatur Remigius Antiodorensis: as-
pidus enim ab incantatore de tenebrosa caverna in lu-
cem evocatur, retusans audire voces, quibus se co-
gissent, alludu unam aurem terre, & cauda ob-
turat alteram. Hinc clare serpentem verbis capi,
& incantari deduco. Sed cur hoc animal pie ab his
huic infortunio subiectu sit: caula in promptu est.
In principio mundi incantationib. verbo: u a ser-
pente mulierem circumventam, & captam, dam-
esu fructus ei detratem pollicitus est, recordemini.
Dixit ad mulierem, eris sicut Dii scientes bonu
& malum. Juxta legem talio supplicii in eum de-
cerni debuit. Dignum est fraudem in suam aucto-
rem retorqueri. Lex enim sic statuit: Dolus cum do-
lo componatur. Ne ergo & serpens miseram tuam
fortem deploret si verbis formidam incantati,
iisdem ab homine incautaberis. Et quia a princi-
pio adduxi meam Patrem sanctum Augustinum,
credo quod curiositate ejus doctrinam audiendi
moveamini. Audite ergo eam: Divina consilio sit,
serpentes magis moveri carminibus hominum qua
ullum aliud genus animalium: etenim non parva
res significatio est, naturam primitivam hominum, serpentis
seductam esse colloquio.

Pf. 57.

Remig.
Antif in
ps. 57. r. 9.
Bibl. vet.

L. 1. in sp. C
de his qui
ante aper-
ta hered.
trau. L. de
uno ff. de
ma. ff. de
comp. ff. de
si duo ff. de
dolo. D. P.
Aug. lib.
11. in Gen
ad lit. c. 18

Gen. c. 3.

4. Si ergo divina iustitia haec polittiam usur-
pet cum creaturis irrationabilibus, ut a culpa idem
pocnae formet, quomodo a priori id non ag-
git cum homine ratione pradioa supplicio ser-
pentis ad vindictam in protopates latam trans-
feramus: Multiplicabo erummas tuas, & conceptus
tuos in dolore paries filios, sub viri potestate eris, &
ipse dominabitur tui. Haec pocna foemina: quam

triplicem esse obfero. Prima consistit multi-
plicatione miseriarum, & calamitatum, altera in
parrutione prolum cum dolore. Tertia quod
viro subit, ac subijciatur. Recur miseriam femina
triplici flagello involvitur non nom, quod pav-
itate sua intensiva, & extensiva illa tria aequat,
repetere poruit: scelus adeo fuit grande, & ex-
cessivum, ut supplicia multiplicata, ac triplicata
numero tantum costringi debuerit, quoc actas
Eva commiserit videamus, & solutionem habeb-
imus: Serpenti potius quam Deo hunc altissimam
fallacem, illum vtracem, creditur Mortuus ait De-
us. Non moritur replicat serpens. Sit dium vana im-
mortalitatem velut Deus se adeptu sperans. Tu-
lit de ligno & comedit, majorem serpenti quam di-
vinae majestati se adhibere fidem demoustrat. Se-
cundo legem eius fructus a Deo vetiti violavit.
Tertio manit in idem scelus traxit. Numerum
ergo culpa: Deus numero pocnae remitti voluit.
Sic Rupert. Abb. Mulier triplicem toram habuit,
quia peccati quantitas triplicem quatuor vultus. Tri-
de triplici peccato, triplex quoc, vincta, prae
communem sibi cum viro mortem redidit est.

5. Nunc qualiterem supplicii, quo plexus est
Adamus ponderemus. In sudore vultus tui vesperis
pane tuo. Tu & Adame moneta locorum panem
in comparabis, cibi cui condimento laborum a-
marefcent. Cur hanc potius quam aliam in eum
fulminavit pocnam scire cupio. Inadat quidam
moderans. Cur hanc potius panem, quam aliam
impofuit? Nam in impositione panem tuum ne-
ratio, cur potius hoc, quam illa imponatur: Cum
Deus non agat fortuito, sed consilio, id huc ludo-
damento non contigisse dicendum. Ejuudem rei-
iam est animi Divus Pater Augustinus: Nupre-
nim nos frustra in primo peccato nostro pocnam ne-
cepimus, ut in sudore vultus nostri panem tuum man-
demus. Divus Eucherius Episcopus Lugdunensis
per hunc panem sanctissimum facram eorum al-
tatis a Christo sub speciebus panis institutum
intelligit: illum intulisse voluit panem, quia de
caelo descendisse testatus est, qui huc vultum mandavit.
Hunc ergo panem cum maximo sudore, & pocnae
sentia satisfactione accipiunt penitentes. Actum in
confirmat Divus Justus Origenianus: Non enim
qui vitio quodam, vel opere meritis reprobatur, Deo
sed illius panis qui de caelo descendit, cum eo per-
venit, sed qui sanctis laboribus torquatur, ex-
vint. Responda horum gravium Doctorum
veneror, sed doctrinae Divi Thomae Angelici ad-
herco. Nam e nostro proposito ad solvendum
difficultatem dictam audire. Ista pocna sibi pocna
com.

compta quia de ligno venio gustavit delictiose, ideo debet revivere laboriose quia cum peccata si medicina munda contra culpam, & remedium si in culpa sua libenter delectatio in peccato debet esse laborio-

6 Sed ad supplicium precipuum mortis, quod Erum, & Adamum noque omnes ab his descendentes involvit veniamus. in quacunque hora commorari ex eo morte morietur. Quid supplicio mortis, cum qualitate culpae: au locum in armamentario justitiae divinae poenae morte leniores, vel graviores decernant? veritas Theologica est peccatum consistere in aversione a Deo, qui est bonum omnium mutabile, & in aversione ad creaturam, qua est bonum commutabile. Ac ita doctor Angelicus, & omnes alii docent. Et in quo consistit mors? In aversione, & conversione, avertitur anima a corpore, & convertitur corpus in cinerem.

7 Deus ira ex altuissimum orbem clivione universali mergere decrevit: Repleta est terra iniquitate, omnia caro corruerunt viam suam. Ecce ad ducam aquas diluisti, ut interficiam omnem carnem. Executus voluntatem suam se accingit, cataractas imminensas coeli aperit, & orbem totum aquis haurit. Hanc poenam sacra historia quaedam agiora dalem fuisse affirmat. Factumque est illa die quadraginta diebus super terram. Sed cur non duravit minus, vel plus? Deum unico in illam totum orbem aquis ablatare potuisset si ita libenter jam scimus, & si in tempore illud fieri voluisset, poterat pauciores dies adhibere, ac undecim terram mergere. Cur ergo praecise quadraginta diebus supplicium voluit? factis faceret divitiae iustitiae tot dies adhiberi debuisset, sanctus Aldo Viennensis respondet. Numerus quadraginta ex quatuor, & decem constat: nam decem quater repetita constituunt quadraginta. Mandata in quatuor partes secatur, Aham, Asiam, Americam, Europam, ac quatuor haec partes decem praeccepta violaverant. Ergo ut poena commensuraretur culpe: Factum est diluivium quadraginta diebus. Haec sunt verba sancti: Quod quadraginta diebus, & quadraginta noctibus pluit aqua omnis carnis peccatorum in decem praecceptis legis admittitur per universum orbem terrarum, qui quatuor partibus continetur.

8 Severum, & atrox fuit alterum supplicium, quo Deus impias urbes Pentapoli non clivione aquarum, sed ignis, ac sulphuris absumpsit. Pluit Dominus sulphur, & ignem de caelo. Ignem fulsere maxime? quodnam est hoc insolitum? si Deus ad cinerem usque illas urbes, ac cives

annihilare voluit, solus ignis sufficiebat: Cur ergo & addendum sulphur? hic Cardinalis Cajetanus responderet, quod praeter naturalem rerum cursum miraculum operatus est Deus in puniendo iniquos, ad differentiam naturalium causarum naturali ordine concurrentium ad generandam ignem, & sulphur oppositum a lehorva. Et Salvianus. Salvianus ut gehennam, qua in futuro datur iudicis, etiam in hoc saeculo sustinerent. Bona responsio videtur, sed omnium optime satisfacit responsum Abulensis, cui etiam Albinus ac Rupertus adherent: Sulphur, ait Abulensis, facit cum ardet, quia tale vitium scitidumimo omni fectore fectidius, quod natura humana exhorere debet; vel sulphureo igne puniuntur, ut putidissimus libidinis ardor putidissimo flammamarum ardore puniretur. Et demum Rupertus Abbas concludit: Qui carnis fectorem susserant ad caelum, recte de caelo fectorem, vel ignem fectidum receperant. Ad idem subiectum, & idem propositum Rhetor autem alium conceptum format; Cum ignis velut thus naturaliter ascendit, demitur, cur Deus de caelo in terram illum depluat? quomodo ergo contra naturam suam descendit? peccato poenam correspondere Deus voluit: Erat iusta retributio huic, qui natura subvertit leges, feminas in masculis quarentas, ut invertatur in eis ordo naturae. & fuit naufragium ex igne quasi ex aqua.

9. Iustus Loth cum uxore, ac tota familia jubentibus sic Angelis e civitate ad montem Segor, vel ad asylum se contulit, insuper ne ullo modo hoc in itinere constituti oculos in urbem retrojicerent, Angeli praeciperunt, Ne respicias post te regum. Subito atra caligine caelum obfuscari, inter horrores fulgura micare, inter tenebras splendescere fulmina viderunt, per aerem tonitrua strepitantia reboare, sagittas fulminantes pertrepere, ac horribili fragore, sulphure mittam grandinem decideret, ac flammis agminatim, & densatim velut phalanges irruere audierunt. Turres deiecebant, muros quassabant, superbissima aedificia funditus everterunt, machinas prostraverunt, pyramides solo aequarunt, flumina absorbebant, homines devorant, animalia in cineres se degenerant, ac in carbones duriores petris, ac firmiores acervis reduxerunt. In se evaginato dominabatur iustitiae, & victorias vindicta sumebat. Nihil curiosa uxor Loth oculos in hos sumptos succellus coniecit, & subito immobiles haeserunt ejus plantae, juncturae fuerunt induratae, carnes unguent congelata, membra induruerunt, oblique-

Gg runt

Card. Ca- jet.

Rup. Abb. lib. 6. c. 11.

D Chrys. in serm. de miraculis quarentas, ut invertatur in eis ordo naturae. & fuit naufragium ex igne quasi ex aqua.

Gen. c. 19.

Handwritten notes in the right margin, including the word 'licab' and other illegible characters.

runt ossa, in amaram falsedinem mutatus est sanguis, unico momento à capite ad calcem usque tota impalluit, labra ac liogquam ad profundos accensus, & mariti auxilium in clamandū movit, sed lingua, & labra induruerunt, verba detrancabantur & ea femina *versa est in statuam salis*. Quod peccatum hujus feminae supplicium promeruerit non dubito. Sed cur à divina justitia mutata est in statuam salis? cur non mutaretur in linguam, petram, aut terram, vel aliam materiam magis communem? varia responsa ab expositioibus hujus loci adferuntur. Stephanus Porrecta ait: Ex hoc quod veritur in statuam salis datur intelligi quod poena aliorum sunt ad nos de sapientia instruendos apte Sanctus Prosper: *Vxlor Loth suo exemplo fatuus conditit in proposito sancto, quo tendunt proficientes, noxia curiositate Caelus se, vtro non debere respicere. Sedulius, dñl lib. 1. in Bibl. vet. PP. Tom. 5. par. 3. fol. 405. col. 1. lit. 4.*

dicunt iudai casam esse, quia procedenti nullo in sale peccaverat: quia Loth petente sal ad conditit in epulas hospitum, non dedit: ipsa enim fecerat conditorem Sodomorum inter quos habitaverat, quia pietatem non diligebat. Et hoc modo dicitur de dedit esse vigiliam ponere est experta.

10. Auditores & Scripturæ fastidium in m successum, qui duobus filiis Aaron Nabb & Abiu venit recedimini. Hi thuribula gestantes ante sanctuarium divina majestati inceduntur consiltebant, sed statim ignis accenditur, eosque invadit, ac perimit. *Arripit Nadab, & Abiu filii Aaron thuribulu posuerunt ignem, & incensum desuper offerentes coram Domino, ignem autem, quod eis praeceptum non erat Egredisti ignis à Domino, de voravit eos, & mortui sunt coram Domino.* Deliquit hie sacerdotes in hoc, quod alienam ignem offerrent, Scriptura recenset, sic etiam blasphemis. Hic exprimitur causa specialis, propter quam puniri sunt scilicet quia ignem alienum obtulerunt non igitur potest stare, quod fuerunt combusti, quia obtulerunt ignem alienum. Et ista poena communis, & necessaria secundum litteram ignis itaque peccantur, igne etiam celi geatur. *Est autem, verba sunt à Abulenſis, iuste factum ut isti cremati essent igne, qui erant in Altari: nam per quos peccatum est, ignis torquari debet; hi autem peccaverunt in igne Altaris, ad cremandum incensum coram Domino, & acceperunt de igne alieno, ideo debuit ignis Altaris eos punire.* Et dicitur Joannes Chrysostomus lib. 1. c. 1. *Dum contumaciter extremo igne alieno praesument, ipsius Altaris consuetudinem incedunt, sumerent de sacrificio panem, qui fuerat de preparatione peccatum.*

Stephan. à Porrecta de sapientia instruendos apte Sanctus Prosper: Vxlor Loth suo exemplo fatuus conditit in proposito sancto, quo tendunt proficientes, noxia curiositate Caelus se, vtro non debere respicere. Sedulius, dñl lib. 1. in Bibl. vet. PP. Tom. 5. par. 3. fol. 405. col. 1. lit. 4.

Opratus lib. 3. in Bibl. vet. PP. Tom. 5. par. 3. fol. 405. col. 1. lit. 4.

Opratus Millevitanus, & divus Pater Augustinus: *In saltem conversa hominibus fidelibus quoddam presertim condimentum, quo sapant aliquid, unde illud creatur exemplum.* Nonnulli Hebraei à Lyrano ac Abulenſi creati allerunt, uxorem Loth, dum Angelos, quos peregrinos cenſebat, ad se divertere vidisset, non velut maritus, qui paratissimo animo hospites recipiebat, sed illibenti animo eos admisisse, cum nil molestius ei, quam hospites recto recipere accidere posset. Interim Loth mensam intruente, & reulla parante, ipsa sal subduxit, ut hospites ex misibus, dapidus inconditis & insipidis, quam ingrati hospites essent, colligerent nec denuo redirent. O quam exiguam charitatem monstrat hæc femina; nulli rei non solum applicare manum voluit, sed & sal ne cibi condirentur abscondit. Agendum, ait Deus, sal peccasti, sal te plecto. *Verſa est in statuam salis* Hæc verba Hebraicis sunt: *Loth pete si salin condimentum ciborum dare noluit scilicet gentilitio hospitalitatis, odiosq; notato, factu est responſio scilicet verſam esse in statuam salis, ut in quo offendit puniatur. Idem confirmat Abulenſis. Quare autem verſa sit in statuam salis,*

11. Deus Pharaonem obstinatum in non dimittendo populo videns, Moyſi ac Aaron cineres è fornace acciperent, eosque per arenam spargerent, qui plagas, & ulcera producerent, quibus non solum homines, sed & animalia affigerentur præcepit. *Et dixit Dominus ad Moyſen, & Aaron, tolle plenas manus cineres de canone, & spargas illas in calorem coram Pharaone.* Cui hi cineres debuertat sumi de camino. Lyranus inquit. Hos cineres ex se non habuisse, hæc virtutem certum est: Deus is velut instrumentum uti voluit, sed annon erat alius modus? an media divina justitiae deceret? non. Sed quia Hebraei ab Ægyptis absque quiete, laboribus in fornace ignem fervendo, jactes pro adificis coquendo dire habebantur. Ideo Deus to quædam Ægyptis medium nullam congruentius, quam cineres illarum fornacum, in quibus miseri

Nicol. de Eyra. ibid. Abulenſis. ibid. fol.

illudire fatigabantur, & angebantur judicavit. *Contra autem Lyranus, accipi sunt de camino ardenti, & correptionis plagas ista culpa. Aegyptiorum qui affecerunt Hebraeos in decoctione laterum ignis ardentis eandem rationem affert: Oleaster: Laborare fecerunt Aegyptii filios Israel in decoquendis lateribus in fornace, nunc vero fornacis discrimen dicitur.*

12. Quae lo vos, haec eandem Scripturam alia ponderatione observemus. Effectus horum circumstantiarum lacere ac facere membra Aegyptiorum erat, & quaecumque suo tactu intolrabili dolore torquebat. Nec alia causa hujus afflictionis, quam justum Dei judicium assignari potest. Nam velut cruciabantur Israelitas, eoque indifferenter neque incessanter, absque ulla pietate, plagas, voluta insingendo, carneque discerpendo torquebant, sic divina majestas eosdem effectus, quos habuerunt virga in membris Hebraeorum, etiam in canibus Aegyptiorum producerent, voluit. Ergo pro vitiis pustulas, & disruptionem carnis pro acris, & concussa carne apostemata, & vitia in carne, & qui Hebraeos gravi verberare atrociter nunc praesulere, & furunculorum acerbiter non laborare, non ambulare, non stare, non jacere quidem sine dolore gravi, aut requiescere permittatur.

13. Gravi supplicio Deus in Aegyptio delatavit, quando Aaoni, ut percutiendo virga aquas Nili hauri, eandem in sanguinem mutaret, commisit. Tolle virgam tuam, & extende manum super aquas Aegypti, & super fluxus eorum, ut vertantur eis sanguinem. Sed si vindictam meruerunt, cur eos nec subita non amplius? cur in eos non miseretur? Qui Pharaonem solio excuteret, & subditos inimicis mancipis redderet: ad imperium Pharaonis Aegypti Nilo omnes primogenitos Hebraeorum submergerent. A qua, quae ad tyrannam crudelitatem deservit, ea eos private voluit, ac eorum defectu eos castigavit. *Adverte, aut Oleaster, etiam quomodo per ea, quae quis peccat, requiritur: peccaverunt Aegyptii, aquas fluminis in sanguinem, & submergenda sunt pueri, & i i eo voluit. Dominus quod ab aquis punirentur, bibendo sanguinem pro aqua.*

14. Illius supplicii, quo propter David in Israhel Deus animadvertit peccitatis scilicet, quae circumstantia sustulit recordemini, Sacet textus occidit ad numerum redigens ait: *Ceciderunt de Israhel septuaginta milia virorum.* Estne possibile nec plures, nec pauciores fuisse interemptos? Circa, & Hebraeorum Rabbini rem singularem observant, & aiunt: De omni populo sex milia universalia Hebraei affirmant, quot milibus

numerus in Paralipomenon scriptus est. Quae verba quidam gravis Author sic Hispanice commentatur, quae Latine sic reddo. Divinum supplicium mediocritatem servavit, dum non plus occidit, quam imprudens curiositas principis numeravit, ut mysteriosa proportio & congruentia haberetur inter correctionem & culpam, & Deus eadem via qua offensus erat, eos puniret.

15. David hostis sui capitalissimi Sauli perfectionem declinans, in specu quadam, quae & Saulem ingredi conrigit delitescere, David tacite, ac paulatim adserpit, & inadvertenter oram chlamidis abscondit: *Surrexit ergo David, & praecidit oram chlamidis Sauli sicut.* Hac ratione, quod qua opera vestimenti limbam praecidit, eadem & cum jugulare potuisse demonstrare voluit. Nihilominus expositores Davidem hoc factum peccasse affirmant, & ipse remorsum conscientiae sentiens errorem agnovit. *Posthaec percussit cor suum David, eo quod percussisset chlamidis oram Sauli.* Nunc quae pena ab ipso repetita audiamus. Aetatem ut atrigir provexam, nullo tegumento eum calcetri potuisse legimus. Me hercle res, quae de nullo alio legitur, & experientia docet quemlibet senem Davidem vestibus laneis calerem recipere. Cur ergo & eandem virtutem non ostendat in Davide? *Cumq; aperiretur vestibus non calefuit?* defectus non fuit vestium, sed divinae justitiae, quae adolescens praecidendo vestes peccarat, senem castigare voluit. Hanc opinionem G ossa ordinaria adducit: *Dicunt Hebraei quod David circa mortem suis percussit in simili scilicet in vestibus, quibus operiunt non calefuit.*

16. Quot parentes an nosi lamentantur, & deplorent filios pravos, dissolutos, solui deditos, immorigeratos, pessimos, a quibus maximis injuriis afficiuntur, a quibus pane doloris sustentantur, quique in nullo eorum voluntati obsequuntur, & sunt tam impii, ut minas iis intentare audeant, & parentes sibi obsequantur, volunt? sed vos ipsos desistere potestis, tales olim vos ipsos percussit exhibuistis, simili ergo moneta vocis Deus rependere vult.

17. Domo illa quidam morbo certo decumbit exomologest, ac viatico se munire vult, Servus Religiosum vocat, ut auxilia spiritalia praestet, ac charitatem exhibeat: sed sacerdos nullus reperitur, religiosus nullus comparat, vix ab Ecclesia, ac domo absunt, & in hac necessitate urgenti nullus reperitur? id Deo sic permittente fieri creditote. Sanus plures annos absq; confessione, & aiunt: De omni populo sex milia universalia Hebraei affirmant, quot milibus

1. Reg. c. 14

1. Reg. c. 1.

Gl. ord. ib.

Handwritten notes in the right margin, including the word "licub" and other illegible characters.

& sacramentis transmittentibus; religioforum iustis-
 timus hostis erat, eos publice traducebat, ac
 lacerabat. Nunc cum eorum opera egeat, nullus
 invenitur, qui sacramenta admittat, sine qui-
 bus dum defungitur, Deus scit, ubi anima degat.
 18. Divitem quendam adeo immitem erga
 pauperes fuisse Pratum Floridum narrat, ut aures,
 ne stipem postulantis perciperent, obruraret. Na-
 tura debitum solvit, ac corpore humato, dum
 religiosi iusta perfolventes: *Requiem aeternam,*
 &c. intonat, crucifixus tumbæ proximus man-
 us dissolvit, ac aures ne orationes, & preces reli-
 giosorum penetrant, obfirmat: & sic Deus ean-
 dem monetam rependit. Sane illud Prover-
 biorum verificatur: *Qui obrurat aurem suam à
 clamore pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur.*
 Si eadem mensura tibi Deus non vis remetiatur,
 oculos ad tuas preces ocludendo, dum morti vi-
 cinius ignoscenciam culparum petes, nunc paupe-
 ribus Christi subsidium elemosynæ roganti-
 bus non solum aures, sed & viscera pietatis pande
 & quiesco.

Part. 2. c. 3

ALTERA PARS.

9. Nunc verum est, serveritatem cœli in flem
 mediis puire, quibus ejus potentiam of-
 fendimus. Instrumentum nostrorum scelerum sit
 virga suppliciorum. Lucif rē cœlo decuratur,
 ac æternis pœnis addicitur. Iustus siquē Deus dis-
 ponit, ut flagella vindictæ eum eis ordinem na-
 turæ non observent, qui eundem sunt transgressi,
 sic ut æternitas eos ibi jugulet, ac mors conser-
 vet, nec mors finem timori, nec æternitas spei prin-
 cipium det. Et quia cogitatione in imo ratari
 verifamur, supplicia damnatorum confidete-
 mus, quod ibi *fletus & stridor dentium* à Salvato-
 re habemus; continuo plorabunt, ac præ frigore
 dentibus stridebunt. Ludolphus à Saxonia or-
 tum harum qualitarum assignans ait: *Fletus ex
 calore dissolvitur, & stridor dentium ex frigore con-
 stringente.* O quam bene Deus vicem rationis red-
 dit? in amore Dei figurerunt, & stridore den-
 tium pœnam à frigore causatam produunt. *Stri-
 dor dentium ex frigore constringente.* Fuerunt ser-
 ventes in concupiscentiis, & ideo: *Erit fletus ex
 calore dissolvente.* Et Dionysius Carthusianus ait:
 in c. 8. D. *Certum est quod fletus & stridor dentium non sint
 Matt art. corporales in substantiis spiritualibus sicut ani-
 16 fol. 31. mabus separatis atque à moribus, sed ante diem ju-
 dicis est in eis fletus interior, id est summa tristitia,*

Mat. 6. 5.

Lud. Carr. p. 1. c. 64.

Dion. Car. in c. 8. D. Matt art. 16 fol. 31.

quæ actus est interna voluntatis. Et demum stridor, id est anteriorum viscerum horrenda concussio qui est actus Phisicus, & externus, quo Dei offenserunt. Post diem vero judicii erit in hominibus eodemmodi stridor dentium corporalis ex frigore infernali, quoniam ibi unus calor nixio ad aqua nixium.

20. Hæc omnia tormenta pœnæ exteriores vocantur, Projiciuntur in tenebras ex terrenis. Et hoc forsitan, ut dicit Angelicus Quatuor inveniuntur taliter alienati à Deo, qui est lux vera, Sed doctus magister Celada ait, maximam partem criminum in tenebris noctis committi, ut ergo pœna correspondeat culpæ: *Ejiciuntur in tenebras exteriores, qui in tenebris sumpturæ gaudia tenebras inveniant, qui in tenebris acerbissimos cruciatus accipiunt, illi tenebre, quæ tibi modo solatia ministrant, atteruntur, & mittuntur materiam ministrabunt.* Et ibi erit fletus & stridor dentium, ait D. Gregorius, ut ille dicitur strideant, qui de edacitate gauderant, illic oculi defleant, qui hic per illicitas concupiscentias verberantur, quatenus singula membra septuaginta habent, quæ hic singulis quibusque viciis subjacta stridebant.

21. Nunc è tenebris æternæ noctis ad claritatem lucem diei emergamus. Saeculo sacerdoti Zachariæ in templo Altari incensanti Archangelus Gabriel apparuit, ac eorum Johannis nuntiavit. *Elisabeth uxor tua pariet tibi filium.* Sed sanctus vates se & uxorem suam ætate jam provecctos esse sciens, à tunc se sterilem fuisse tam insignem non posse produci credidit. Hinc replicavit: *unde hoc sciam ego enim sum senex, & uxor mea processit in diebus suis.* Et D. Dionysius Carthusianus dicit: *Hæc locutus est Zacharias dubitans, quia non ad Dei omnipotentiam, sed ad naturæ cursum, naturalemque ordinem, & consuetudinem respexit.* Angelus incredulitatem privatione loquelæ castigavit. *Eris tacens, & non poteris loqui.* Sed cur non potius æcitate, vel simplicitate compunivisset, ut eum edem lingua? lingua sola verbis Archangelus refectus fuit, illa sola contradixisse videtur, ergo illa plestat. *Ece ego sum.* Chycolle mus inquit Gabriel Zachariæ, eris tacens, & non poteris loqui lingua tua, quæ ad verbosum mesuram diffidentiam sum præstitit effectum, sed nam sua microdinitas: *Et ideo eris tacens usque ad diem quo hæc fuerit, & non poteris loqui.*

22. Unquamne audivitis, vel legitis, quæ in regno occubuerit illa puella saltatrix, quæ in reggia, dum ob natalem Herodis convivium mullaretur, saltavit ad Nicophorus Callistus recubuit.